

Dosarul nr. 2ra-1977/2021
2-13165573-01-2ra-15122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, L. Pruteanu, A. Malii)

DECIZIE

26 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Alla Lutîca, reprezentată de avocatul Oleg Gorobica,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Svetlana Belousova împotriva lui Valeriu Galocichin (succesor Anna Galocichin), Alla Lutîca, intervenienți accesorii Nadejda Galocichina, Primăria municipiului Chișinău privind partajarea averii comune,

împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 august 2012, Svetlana Belousova, reprezentată de avocatul Sergiu Goțonoga a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Galocichin, Aliei Lutîca, intervenienți accesorii Nadejda Galocichina, Primăria mun. Chișinău privind partajarea averii comune.

În motivarea acțiunii Svetlana Belousova a indicat că, la 09 august 2003, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 5011 prin care a obținut dreptul de proprietate privată asupra a 2/5 din bunul imobil amplasat pe str. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx.

Conform prevederilor pct. 4 a contractului de vânzare-cumpărare nr. 5011 din 09 august 2003, Svetlana Belousova a devenit proprietar a spațiilor cu indicele 4 - 9,2 m.p., indicele 3 - 11,3 m.p., coridor indicele 2 - 5,0 m.p., cămară cu indicele 1 - 4,6 m.p., lit. a1 - din imobilul înregistrat cu nr. cadastral xxxx.

De asemenea, Svetlana Belousova a devenit proprietar individual asupra construcțiilor cu indicele 7 - garaj, indicele 8 - bucătăria de vară, indicele 9 - beci.

Ulterior, conform procesului-verbal de recepție finală nr. 657-i din 01 august 2006, Svetlana Belousova a reamenajat bucătăria de vară notată sub lit. 8 în imobil separat fiindu-i atribuit număr cadastral xxxx.

La rîndul său, pîrîtul Valeriu Galocichin în baza certificatului de moștenitor nr. 1/2-883 din 27 august 1983, a obținut dreptul de proprietate privată asupra 3/20 cotă-parte din bunurile imobile amplasate pe str. Xxxx iar copîrîta Alla Luțica în baza contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 2804 din 23 iulie 2004, a obținut dreptul de proprietate asupra 9/20 din bunurile imobile amplasate pe str. Xxxx printre care restul imobilului cu nr. cadastral de xxxx, verandă, șură, bucătăria de vară.

În baza deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 10/15 - 102 din 22 octombrie 2009, coproprietarilor Svetlanei Belousova, Valeriu Galocichin și Allei Luțica s-a atribuit în proprietate lotul de teren aferent imobilelor menționate cu suprafața de 672 m.p.

Conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 9467 din 09 decembrie 2009, Svetlana Belousova a achitat costul terenului și a înregistrat dreptul său de proprietate la organul cadastral teritorial.

Ulterior înregistrării dreptului de proprietate privată asupra lotului de teren, Svetlana Belousova a depistat că în registrul de stat a bunurilor imobile, construcțiile atribuite în proprietatea sa personală conform prevederilor pct. 4 a contractului de vânzare - cumpărare nr. 5011 din 09 august 2003, dar și reconstruite cu propriile forțe, fapt confirmat prin procesul - verbal de recepție finală nr. 657-i din 01 august 2006, sunt înregistrate drept proprietate comună în devălmășie, cea din urmă deținind doar 2/5 din aceste construcții. De asemenea, reclamanta a decis separarea lotului de teren aflat în proprietatea comună cu stabilirea hotarelor exacte a lotului.

Prin acțiunea înaintată Svetlana Belousova a solicitat :

- partajarea averii comune în devălmășie și anume, a bunurilor imobile amplasate pe str. Xxxx, cu atribuirea în proprietate Svetlanei Belousova a spațiilor locative cu lit. 4 – 9,2 m.p., lit. 3 – 11,3 m.p., coridor lit. 2 – 5,0 m.p., cămară cu lit. 1 – 4,6 m.p., lit. a1 – veranda din imobilul înregistrat cu nr. cadastral xxxx, precum și imobilul în întregime înregistrat cu nr. cadastral xxxx cu suprafața totală de 58,8 m.p., garajul notat sub lit. 7 și beciul notat sub lit. 9, iar în proprietatea comună a lui Valeriu Galocichin și Allei Luțica restul imobilului înregistrat cu nr. cadastral xxxx, în întregime construcția accesorie cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 29,3 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 43,0 m.p.;

- stabilirea modului de folosință a lotului de teren amplasat pe str. Xxxx, nr. cadastral xxxx, recunoscând după Svetlana Belousova dreptul de proprietate asupra lotului cu suprafața de 0,0269 ha, iar după Valeriu Galocichin și Alla Luțica dreptul de folosință asupra lotului de teren cu suprafața de 0,0403 ha;

- dispunerea înregistrării de către Oficiul cadastral teritorial Chișinău a modificărilor corespunzătoare în registrele de stat.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Belousova.

S-au partajat bunurile imobile aflate în proprietatea comună în devălmășie amplasate pe str. Xxxx.

S-a atribuit în proprietatea privată individuală a Svetlanei Belousova, construcția cu nr. cadastral xxxx, construcția cu nr. cadastral xxxx.04, încăperile cu

indicele 4 - 9,2 m.p., indicele 3 - 11,3 m.p., coridor indicele 2 - 5,0 m.p., cămară cu indicele 1 - 4,6 m.p., lit. a1 din construcția cu nr. cadastral xxxx, în coraport de 2/5, lotul de teren cu suprafața de 0,0269 ha.

S-a atribuit lui Valeriu Galocichin și Allei Lutîca în proprietate comună în devălmășie construcția cu nr. cadastral de xxxx în coraport de $\frac{1}{4}$ pentru Valeriu Galocichin și $\frac{3}{4}$ pentru Alla Lutîca, celelalte încăperi din construcția cu nr. cadastral xxxx în coraport de $\frac{3}{20}$ pentru Valeriu Galocichin și $\frac{9}{20}$ pentru Alla Lutîca, lotul de teren cu suprafața de 0,0403 ha în coraport de $\frac{1}{4}$ pentru Valeriu Galocichin și $\frac{3}{4}$ pentru Alla Lutîca.

S-au stabilit hotarele loturilor de teren nou formate conform planurilor geometrice din concluziile specialistului SRL „Geocadgrup” din 13 septembrie 2012, anexă la prezenta hotărâre (f.d. 41-44, vol. I).

Prin decizia din 28 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Alla Lutîca și s-a menținut fără modificări hotărârea din 13 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău (f.d. 112, 113-117, vol. I).

Prin decizia din 24 iulie 2013 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de avocatul stagiar Igor Litvinenco în interesele Allei Lutîca și a fost casată integral decizia din 28 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău, trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 140-145, vol. I).

Prin încheierea din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a înlocuit Valeriu Galocichin cu succesorul său în drepturi Anna Galocichina, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Svetlana Belousova împotriva lui Valeriu Galocichin, Alla Lutîca, intervenienți accesorii Nadejda Galocichina, Primăria municipiului Chișinău privind partajarea averii comune în devălmășie (f.d. 56-58, vol. III).

Prin decizia din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Alla Lutîca.

S-a casat hotărârea din 13 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în partea partajării terenului cu adoptarea unei hotărâri noi în această parte, după cum urmează:

S-au partajat bunurile imobile, terenul aflat în proprietate comună în devălmășie amplasat pe str. Xxxx, numărul cadastral xxxx.

S-a atribuit în proprietatea Svetlanei Belousova, Partea 1 – 240,00 m.p., din terenul cu numărul cadastral xxxx, amplasat pe str. Xxxx, și anume sectorul de teren marcat de punctele 3-4-5-6-7-8-81-181-18-19-3 (inclusiv suprafața terenului aflat sub construcțiile și încăperile ce-i revin conform variantei propuse) cu suprafața de 240,00 m.p., casa de locuit individuală cu nr. cadastral xxxx.06.

S-a atribuit în proprietatea Annei Galocichina (succesorul lui Valeriu Galocichin) și Allei Lutîca, Partea 2 – 320,00 m.p., din terenul cu numărul cadastral xxxx, str. Xxxx, și anume sectorul de teren marcat de punctele 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-1 (inclusiv suprafața terenului aflat sub construcțiile și încăperile din casa de locuit deținute) cu suprafața de 320,00 m.p., construcție accesorie nr. cadastral xxxx.03.

S-a atribuit în folosință comună a Svetlanei Belousova, Allei Lutîca și Annei Galocichina (succesorul lui Valeriu Galocichin), Partea 1 și Partea 2 – 112,00 m.p., sectorul de teren marcat de punctele 8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-181-81-8 cu

suprafața de 112,00 m.p. Partea 1 va permite Părții 2 accesul pe acoperișul verandei lit. a1 – pentru efectuarea lucrărilor de reparație și deservire a golului de fereastră ce aparține la parter și a peretelui.

S-a încasat de la Svetlana Belousova în beneficiul Allei Lutîca, suma de 75 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, suma de 135 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de recurs, în total suma de 210 de lei, în rest, hotărârea fiind menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond just a stabilit modul de partaj al bunurilor imobile-construcții, aflate în proprietatea comună în devălmășie amplasate pe str. Xxxx prin atribuirea în proprietatea individuală a Svetlanei Belousova, construcția cu nr. cadastral xxxx, construcția cu nr. cadastral xxxx.04, încăperile cu indicele 4 - 9,2 m.p., indicele 3 - 11,3 m.p., coridor indicele 2 - 5,0 m.p., cămară cu indicele 1 - 4,6 m.p., lit. a1 din construcția cu nr. cadastral xxxx; atribuirea lui Valeriu Galocichin (succesor Anna Galocichina) și a Allei Lutîca în proprietatea comună în devălmășie construcția cu nr. cadastral de xxxx în coraport de $\frac{1}{4}$ pentru Valeriu Galocichin și $\frac{3}{4}$ pentru Alla Lutîca, celelalte încăperi din construcția cu nr. cadastral xxxx în coraport de $\frac{3}{20}$ pentru Valeriu Galocichin și $\frac{9}{20}$ pentru Alla Lutîca.

Instanța de apel a reținut că părțile nu au înaintat obiecții asupra modalității de partajare a construcțiilor, respectiv prin cererea de apel apelanta Alla Lutîca și-a exprimat dezacordul cu modalitatea de partaj a lotului de teren.

Corespunzător, instanța de apel a considerat că soluția instanței de fond în partea ce ține de partajarea terenului aflat în proprietatea comună în devălmășie amplasat pe str. Xxxx, nr. cadastral xxxx, indubitabil va aduce atingere dreptului de proprietate a apelanților, având în vedere că dreptul de proprietate este inviolabil, drept urmare, partajarea realizată de instanța de judecată nu poate să prejudicieze interesele și drepturile proprietarilor, prin diminuarea semnificativă și nejustificată a patrimoniului acestora.

Astfel, având în vedere obiectul litigiului, că se pretinde partajarea în natură a terenului, instanța de apel a ținut cont atât de concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 529 din 18 aprilie 2016 întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, cât și solicitările părților din prezenta cauză pentru efectuarea partajului propriu-zis al terenului litigios.

Instanța de apel a stabilit că prin raportul de expertiză judiciară a fost propusă o singură variantă pentru partaj, totodată, dincolo de voința coproprietarilor există situații în care coproprietatea apare ca fiind forțată și perpetuă, de regulă ea are ca obiect bunuri care prin natura sau destinația lor pot fi folosite de mai mulți coproprietari. Unul dintre cazurile de coproprietate forțată este coproprietatea lucrurilor comune necesare sau utile pentru folosirea a două fonduri învecinate, cum ar fi terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită, cât și din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia.

În raporturile dintre coproprietari trebuie păstrat un echilibru în ceea ce privește exercitarea drepturilor lor, iar partajarea bunurilor să fie realizată într-un mod în care să fie asigurată exploatarea normală în continuare al bunurilor. Prin urmare, instanța de apel a reținut și a dispus partajarea terenului în corespundere cu raportul de expertiză judiciară prezentat or, soluția oferită nu reprezintă o limitare excesivă a drepturilor de proprietate a apelantei/pârâtei, raportat la dreptul

reclamantei/intimate de a-și delimita proprietatea în totalitate.

Deși prin încheierea din 15 august 2012 a Judecătorei Centru, în temeiul prevederilor art. 144, 149, 150 din Codul de procedură civilă, s-a dispus efectuarea unei expertize judiciare, aceasta a fost dispusă întreprinderii SRL „Geocadgrup”, fiind executată de către Perceamlî Valeri, inginer cadastral, la aprecierea probelor prezentate și administrate instanța de apel nu a reținut constatarea specialistului din cadrul SRL „Geocadgrup” deoarece legislația stabilește expres modul și condițiile de dispunere a expertizei judiciare.

Instanța de apel a conchis că, la moment „Constatarea specialistului” din 13 septembrie 2012, nu corespunde prevederilor art. 149 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nefiind întocmit de către un expert judiciar înscris în Registrul de stat al experților judiciari, dar de către un inginer. În același timp, concluziile SRL „Geocadgrup” pe marginea întrebărilor adresate au fost materializate sub formă de „Constatarea specialistului”, deși în temeiul prevederilor art. 36 alin. (1) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, după efectuarea expertizei judiciare, expertul judiciar își expune cercetările și concluziile într-un raport de expertiză judiciară, urmând a respecta prevederile art. 37 din aceeași Lege cu privire la forma și conținutul raportului de expertiză. Respectiv, deși instanța de fond a dispus efectuarea unei expertize judiciare, la stabilirea modului de partaj a bunurilor a reținut „Constatarea specialistului” din 13 septembrie 2012, care nu corespunde normelor cu privire la expertiza judiciară.

La dispunerea efectuării expertizei judiciare în ordine de apel, părților li s-a acordat posibilitatea să formuleze și să prezinte întrebările adresate expertului și să prezinte probe, astfel, nu pot fi reținute argumentele părților pe marginea dezacordului cu raportul de expertiză judiciară nr. 529 din 18 aprilie 2016, deoarece s-a stabilit că au fost respectate pe deplin drepturile părților la dispunerea și efectuarea expertizei menționate supra.

Instanța de apel a conchis că, terenul în litigiu este divizibil și partajabil în natură, potrivit concluziei expuse în raportul de expertiză nr. 529 din 18 aprilie 2016, exclusiv prin varianta propusă, fiind cea mai apropiată conform cotelor-părți deținute. Astfel, ținând cont de existența relațiilor ostile între părțile în litigiu, instanța de apel a apreciat drept variantă optimă prin care urmează să fie efectuat partajul, varianta descrisă în cadrul raportului de expertiză nr. 529 din 18 aprilie 2016, fapt prin care se va evita eventualele conflicte privitor la folosința suprafeței comune.

Instanța de apel a apreciat critic afirmațiile reprezentantului apelantului, precum că acesta de nenumărate ori a solicitat dispunerea unei noi expertize judiciare în contextul în care la materialele cauzei este anexat raportul expertului menționat supra, iar dezacordul părții cu concluziile expertului nu constituie temei de a dispune o nouă expertiză judiciară, atât timp cât nu s-au constatat careva divergențe cu privire la modalitatea de partaj.

La 16 noiembrie 2021, Alla Lutîca, reprezentată de avocatul Oleg Gorobica, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată în temeiul art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă or, trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că, cererea de chemare în judecată depusă la 07 august 2012 de reclamanta Belousova Svetlana este semnată doar de avocatul Goțonoga Sergiu, însă în mandatul avocatului Goțonoga Sergiu din 06 august 2012, pe verso la rubrica semnătura clientului, lipsește semnătura. Astfel, consideră că nu există nici un act juridic ce ar permite constatarea transiterii împuternicirilor către reprezentant de către Svetlana Belousova.

Prin urmare, la momentul depunerii cererii de chemare în judecată de către reclamantă nu au fost respectate prevederile art. art. 75, 80 și 81 din Codul de procedură civilă, respectiv depunerea cererii de chemare în judecată a fost realizată de o persoană neîmputernicită. Astfel, în conformitate cu art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă, a solicitat scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Totodată, recurentul Alla Lutîca a menționat că la momentul dobândirii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile din str. xxxx, dînsa se afla în căsătorie înregistrată cu Grigore Lutîca.

Mai mult, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, se confirmă că Alla Lutîca a devenit proprietar în temeiul contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 2804 din 23 iulie 2004. Prin urmare, din motiv că la momentul dobândirii bunurilor Alla Lutîca se afla în căsătorie cu Grigore Lutîca, precum și din motiv că aceste bunuri nu sunt proprietate personală conform art. 372 din Codul civil, instanțele inferioare obligatoriu urmau să constate coparticiparea procesuală obligatorie conform art. 62 din Codul de procedură civilă, sau să dispună conform art. 67 din Codul de procedură civilă atragerea în calitate de intervenient accesoriu a lui Grigore Lutîca.

De asemenea, recurentul a mai menționat că, reclamanta Svetlana Belousova a formulat și o pretenție suplimentară privind obligarea Oficiului Cadastral teritorial Chișinău să înregistreze modificările corespunzătoare în registrele de stat, respectiv urma să fie antrenat în proces și Oficiului Cadastral teritorial Chișinău, care în prezent face parte din Agenția Servicii Publice.

Recurentul a mai invocat că, hotărârile judecătorești urmează a fi casate cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță din motiv că instanțele judecătorești inferioare au examinat litigiul referitor la dreptul de proprietate în devălmășie al lui Grigore Lutîca fără ca ultimul să fie antrenat în procesul de judecată, precum și au judecat pretenția cu privire la o instituție de stat care nu a fost citată în proces.

Consideră că observațiile și argumentele expuse în opinia separată de judecătorul Ala Malii sunt întemeiate și dovedesc ilegalitatea deciziei instanței de apel.

De altfel, recurentul susține că, potrivit art. 361 din Codul civil, nici un bun nu poate fi atribuit în proprietatea personală a unei părți litigante, ori fiecare din cele 4 bunuri urmau să fie împărțite în natură, astfel încât divizarea fiecărui bun să permită formarea unui imobil nou potrivit cotei-părți ce revine fiecăruia.

Mai mult, prin atribuirea unor bunuri în proprietatea exclusivă și personală uneia din părțile litigante, instanța de judecată a aplicat parțial a doua ipoteză a art. 361 din Codul civil, adică atribuirea întregului bun, însă fără a stabili o sultă. Astfel, recurenta nu poate fi lipsită fără consimțământul său de cota-parte din bunurile atribuite în proprietate personală Svetlanei Belousova or, atribuirea în schimb a unei cote-părți din alt bun nu este admisibilă, mai ales că nu s-a dispus evaluarea economică, tehnică, etc. a fiecărui bun în parte.

La 15 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților Svetlana Belousova, Anna Galocichina succesor în drepturi a lui Valeriu Galocichin, Nadejda Galocichina și Primăriei mun. Chișinău, copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 106, vol. III), iar la 14 aprilie 2022 a expediat copia recursului în adresa avocatului Iuliana Pascal, reprezentat al Svetlanei Belousova (f.d. 149, vol. III).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia decizia instanței de apel a fost pronunțată la 15 iunie 2021 și a fost expediată în adresa participanților la proces la 22 septembrie 2021 prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f.d. 88, vol. III).

Cererea de recurs a fost declarată la 16 noiembrie 2021, respectiv în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 20 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Alla Lutîca, reprezentată de avocatul Oleg Gorobica împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Colegiul lărgit a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar.

Examinând recursul declarat de către Alla Lutîca, reprezentată de avocatul

Oleg Gorobica, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

În temeiul art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție cu referire la art. 3 din Codul de procedură civilă, remarcă că anterior, prin decizia din 24 iulie 2013 a Curții Supreme de Justiție prezenta cauză a fost trimisă spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, adică anterior modificărilor intervenite prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare 01.06.2018.

Pentru considerentele date, ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta erorile judiciare admise în prezenta cauză, Colegiul lărgit concluzionează asupra necesității remiterii cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Potrivit art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, potrivit materialelor cauzei, Colegiul lărgit constată că, Svetlana Belousova a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Galocichin (succesor Anna Galocichin), Alla Lutîca, intervenienți accesorii Nadejda Galocichina, Primăria municipiului Chișinău prin care a solicitat partajarea averii comune și anume, a bunurilor imobile amplasate pe str. Xxxx, cu atribuirea în proprietate Svetlanei Belousova a spațiilor locative cu lit. 4 – 9,2 m.p., lit. 3 – 11,3 m.p., coridor lit. 2 – 5,0 m.p., cămară cu lit. 1 – 4,6 m.p., lit. a1 – veranda din imobilul înregistrat cu nr. cadastral xxxx, precum și imobilul în întregime înregistrat cu nr. cadastral xxxx cu suprafața totală de 58,8 m.p., garajul notat sub lit. 7 și beciul notat sub lit. 9, iar în proprietatea comună a lui Valeriu Galocichin și Allei Lutîca restul imobilului înregistrat cu nr. cadastral xxxx, în întregime construcția accesorie cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 29,3 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 43,0 m.p.; stabilirea modului de folosință a lotului de teren amplasat pe str. Xxxx, nr. cadastral xxxx, recunoscând după Svetlana Belousova dreptul de proprietate asupra lotului cu suprafața de 0,0269 ha, iar după Valeriu Galocichin și Alla Lutîca dreptul de folosință asupra lotului de teren cu suprafața de 0,0403 ha, dispunerea înregistrării de către Oficiul cadastral

teritorial Chişinău a modificărilor corespunzătoare în registrele de stat.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Centru, mun. Chişinău prin hotărârea din 13 noiembrie 2012 a concluzionat în privinţa temeiniciei acţiunii, admitând-o integral.

S-au partajat bunurile imobile aflate în proprietatea comună în devălmăşie amplasate pe str. Xxxx.

S-a atribuit în proprietate Svetlanei Belousova, construcţia cu nr. cadastral xxxx, construcţia cu numărul cadastral xxxx.04, încăperile cu indicele 4 - 9,2 m.p., indicele 3 - 11,3 m.p., coridor indicele 2 - 5,0 m.p., cămară cu indicele 1 - 4,6 m.p., lit. a1 din construcţia cu număr cadastral xxxx, în coraport de 2/5, lotul de teren cu suprafaţa de 0,0269 ha.

S-a atribuit lui Galocichin Valeriu şi Allei Lutîca, în proprietatea comună în devălmăşie construcţia cu număr cadastral de xxxx în coraport de $\frac{1}{4}$ pentru Galocichin Valeriu şi $\frac{3}{4}$ pentru Lutîca Alla, celelalte încăperi din construcţia cu număr cadastral xxxx în coraport de $\frac{3}{20}$ pentru Galocichin Valeriu şi $\frac{9}{20}$ pentru Lutîca Alla, lotul de teren cu suprafaţa de 0,0403 ha în coraport de $\frac{1}{4}$ pentru Galocichin Valeriu şi $\frac{3}{4}$ pentru Lutîca Alla.

S-au stabilit hotarele loturilor de teren nou formate conform planurilor geometrice din concluziile specialistului „Geocadgrup” SRL din 13 septembrie 2012, anexă la prezenta hotărâre.

Colegiul lărgit notează că temei pentru stabilirea modului de partajare a bunurilor imobile şi a terenului amplasate în strada Xxxx a constituit Constatarea specialistului sus-numit întocmit de inginerul cadastral din cadrul SRL „Geocadgrup” din data de 13 septembrie 2012.

Prin decizia din 28 februarie 2013 a Curţii de Apel Chişinău s-a respins ca neîntemeiat apelul înaintat de către Lutîca Alla şi s-a menţinut fără modificări hotărârea 13 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chişinău (f.d.112, 113-117, vol. I).

Ulterior, prin decizia din 24 iulie 2013 a Curţii Supreme de Justiţie a fost admis recursul declarat de avocatul stagiar Litvinenco Igor în interesele recurenteii Lutîca Alla şi a fost casată integral decizia din 28 februarie 2013 a Curţii de Apel Chişinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată, pe motiv că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs, şi anume, în Registrul de stat al experţilor atestaţi şi calificaţi, atât „Geocadgrup” SRL, cât şi Perceamlî Valerii, în calitate de specialist nu se regăsesc, contrar Legii nr. 1086 din 23 iunie 200 cu privire la expertiza judiciară.

Rejudecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chişinău prin decizia din 15 iunie 2021 a admis apelul declarat de Alla Lutîca şi a casat hotărârea din 13 noiembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chişinău, în partea partajării terenului cu adoptarea unei hotărâri noi în această parte, după cum urmează:

S-au partajat bunurile imobile terenul aflate în proprietate comună în devălmăşie amplasate pe str. Xxxx, numărul cadastral xxxx.

S-a atribuit în proprietatea Svetlanei Belousova, Partea 1 – 240,00 m.p., din terenul cu numărul cadastral xxxx, amplasat pe str. Xxxx, şi anume sectorul de teren marcat de punctele 3-4-5-6-7-8-81-181-18-19-3 (inclusiv suprafaţa terenului aflat sub construcţiile şi încăperile ce-i revin conform variantei propuse) cu suprafaţa de 240,00 m.p., casa de locuit individuală cu nr. cadastral xxxx.

S-a atribuit în proprietatea Annei Galocichina (succesorul lui Valeriu

Galocichin) și Allei Lutîca, Partea 2 – 320,00 m.p., din terenul cu numărul cadastral xxxx, str. Xxxx, și anume sectorul de teren marcat de punctele 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-1 (inclusiv suprafața terenului aflat sub construcțiile și încăperile din casa de locuit deținute) cu suprafața de 320,00 m.p., construcție accesorie nr. cadastral xxxx.

S-a atribuit în folosință comună a Svetlanei Belousova, Allei Lutîca și Annei Galocichina (succesorul lui Valeriu Galocichin), Partea 1 și Partea 2 – 112,00 m.p., sectorul de teren marcat de punctele 8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-181-81-8 cu suprafața de 112,00 m.p.. Partea 1 va permite Părții 2 accesul pe acoperișul verandei lit. a1 – pentru efectuarea lucrărilor de reparație și deservire a golului de fereastră ce aparține la parter și a peretelui.

S-a încasat de la Svetlana Belousova în beneficiul Allei Lutîca, suma de 75 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, suma de 135 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de recurs, în total suma de 210 de lei, în rest, hotărârea fiind menținută.

Verificând legalitatea deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu poate menține soluția instanței de apel, deoarece a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept material și procesual, iar eroarea comisă a dus la soluționarea greșită a cauzei și la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, situație ce impune rejudecarea cauzei.

Colegiul lărgit reține că, potrivit actelor din dosar, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 5011 din 09 august 2003, Belousova Svetlana a obținut dreptul de proprietate privată asupra 2/5 cotă parte din casa de locuit situată în xxxx, cu nr. cadastral xxxx, și anume demisol locativă nr. 4- 9.2 m.p., locativă nr. 3 - 11,3 m.p., coridor nr. 2 - 5,0 m.p., cămară nr. 1 - 4,6 m.p., lit. a1 – veranda, lit. 7- garaj, lit. 8 bucătăria de vară, lit. 9 beci, cu acordul coproprietarilor (f.d.5, vol. I).

Conform procesului-verbal de recepție finală nr. 657-i din 01 august 2006, Belousova Svetlana a reamenajat bucătăria de vară notată sub lit. 8 în imobil separat fiindu-i atribuit număr cadastral de xxxx (f.d.8-9, vol. I).

Conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, actualizat la 29.10.2014, rezultă că în baza certificatului de moștenitor nr.1/2-883 din 27 august 1983, Galocichin Valeriu (succesor Galocichina Anna), a obținut dreptul de proprietate privată asupra 3/20 din bunurile imobile amplasate pe str. Xxxx, cu nr. cadastrale xxxx, xxxx, xxxx, xxxx (f.d.35-36, vol. II), iar potrivit certificatului de calitate de moștenitor legal, Galocichina Anna are statut de moștenitor al averii soțului Galocichin Valeriu (f.d.52, vol. III).

La fel, din conținutul aceluiași extras reiese că 9/20 cote părți din bunurile imobile amplasate pe str. Xxxx, cu nr. cadastrale xxxx, xxxx, xxxx, xxxx (o verandă, o șură, o bucătăria de vară) aparțin cu drept de proprietate privată Allei Lutîca și lui Grigore Lutîca în baza contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 2804 din 23 iulie 2004 (17633/B-04) (f.d.35-36, vol. II).

Tot din materialele cauzei rezultă că în baza deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 10/15-102 din 22 octombrie 2009 „Cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra lotului de pământ din str. Xxxx, lui Valeriu Galocichin, Alla Lutîca și Svetlana Belousova”, s-a autentificat lui Valeriu Galocichin, Alla Lutîca și Svetlana Belousova, dreptul de proprietate privată

comună (conform cotelor-părți din imobil de 3/20, 9/20 și, respectiv 2/5) asupra lotului de pământ cu suprafața de 672 m.p. (ca urmare a vânzării-cumpărării la preț normativ), din str. Xxxx, pentru exploatarea și deservirea casei de locuit particulare, conform planului anexat (f.d.22, vol. I).

Colegiul lărgit constată că potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 9467 din 09 decembrie 2009, încheiat între Primăria mun. Chișinău în calitate de vânzător și Belousova Svetlana, în calitate de cumpărător, ultima a cumpărat terenul situat în xxxx, conform planului anexat, ce constituie 2/5 cota parte din 672 m.p., achitând integral prețul lotului de teren și a înregistrat la 18 decembrie 2009 dreptul său de proprietate pe cote-părți în organele cadastrale (f.d.10-11, 13, vol. I).

La caz, este relevant faptul că, Lutîca Alla la momentul dobândirii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile amplasate pe str. Xxxx, în temeiul contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 2804 din 23 iulie 2004 (17633/B-04) (f.d.35-36, vol. II), se afla în căsătoriei cu Lutîca Grigore, fapt confirmat prin copia adeverinței de căsătorie IV-БМ nr. 426388 (f.d.100, vol. III). Respectiv, data înregistrării dreptului de proprietate asupra bunului imobil de către Lutîca Alla și Lutîca Grigore conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, actualizat la 29.10.2014, fiind 14 septembrie 2009.

În susținerea acțiunii sale, Svetlana Belousova a indicat că bunurile imobile proprietate comună în devălmășie aflate în litigiu urmează a fi supuse partajării.

În acest sens instanța de recurs reține că, dreptul de proprietate comună se caracterizează prin următoarele trăsături: a) titulari ai dreptului de proprietate sunt cel puțin două persoane; b) întinderea dreptului fiecărui titular este precis delimitată sub forma cotei – părți în cazul proprietății comune pe cote-părți, iar în cazul proprietății comune în devălmășie, aceasta este determinată numai cu ocazia împărțiri bunurilor comune; c) bunul ce constituie obiectul dreptului de proprietate comună nu este divizat în materialitatea sa, și ca consecință drepturile coproprietarilor se extind asupra întregului bun. Cu alte cuvinte, în cazul dreptului de proprietate comună, dreptul fiecărui coproprietar se răsfrânge asupra celei mai mici părți componente ale bunului, întâlnindu-se în fiecare din această parte cu drepturile concurente ale celorlalți coproprietari.

Subiecții dreptului de proprietate comună, ca și orice proprietar, posedă, folosește și dispun la propria dorință de bunurile pe care le au în proprietate. Însă posesia, folosința și dispoziția bunurilor le exercită în comun.

Colegiul lărgit menționează că normele Codului civil disting două forme ale dreptului de proprietate comună: a) proprietatea comună pe cote – părți și b) proprietatea comună în devălmășie (fără stabilirea cotelor - părți).

Dreptul de proprietate comună pe cote – părți constituie acel drept de proprietate care aparține la două sau mai multe persoane, exprimat în cote – ideale asupra unui bun nefracționat în materialitatea sa.

Dreptul de proprietate comună în devălmășie însă se caracterizează prin aceea că aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun.

Art. 346 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019) instituie că, fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bunul comun. Cotele-părți sînt prezumate a fi egale pînă la probă contrară. Dacă bunul a fost dobîndit printr-un act juridic, nu se va putea face probă contrară decît prin înscrisuri.

Secțiunea a 3-a din Capitolul III din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019) reglementează regimul juridic al proprietății comune în devălmășie, care se aplică în mod corespunzător cu dispozițiile cu privire la proprietatea comună pe cote-părți. În cazul proprietății comune în devălmășie a soților prezumția este că orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei va fi supus regimului proprietății devălmașe, or această prezumție va putea fi înlăturată dacă se va face dovada contrariului. Totodată, legiuitorul a instituit că odată cu încetarea relațiilor de căsătorie, încetează și proprietatea comună în devălmășie.

Potrivit art. 361 alin. (1) - (4) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019), împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar.

Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin: a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulțe, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor; b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

În cazul în care unui dintre coproprietari îi este atribuită o parte reală mai mare decât cota sa parte, celorlalți coproprietari li se atribuie o sultă.

Împărțirea se efectuează în modul stabilit de lege.

Ca rezultat al celor enunțate, Colegiul lărgit constată că instanțele ierarhic inferioare pe parcursul examinării cauzei au omis de a clarifica care este totuși regimul juridic al bunurilor imobile solicitate a fi partajate or, după cum rezultă din cererea de chemare în judecată, înscrisurile din dosar și hotărârile judecătorești emise anterior în prezenta cauza, bunurile imobile litigioase supuse partajării greșit sînt definite că ar constitui bunuri cu regim de proprietate comună în devălmășie (fără stabilirea cotelor – părți), iar asta în condițiile în care datele din Registrul bunurilor imobile, înscrisurile de dosar indică expres că bunurile imobile litigioase sînt bunuri cu regim de proprietate comună pe cote-părți (f.d. 10-13, 22, 85-86, vol. I; 35-36, vol. II). Corespunzător, prin atribuirea unor bunuri în proprietatea exclusivă și personală uneia din părțile litigante, instanța de judecată a aplicat parțial a doua ipoteză a art. 361 din Codul civil, adică atribuirea întregului bun, însă fără a stabili o sultă.

Astfel, recurenta nu poate fi lipsită fără consimțământul său de cota-parte din bunurile atribuite în proprietate personală Svetlanei Belousova or, atribuirea în schimb a unei cote-părți din alt bun nu este admisibilă, fiind neglijat că părțile sînt deținătorii cotelor-părți concrete din imobilele pretinse a fi partajate, fără a fi dispusă evaluarea economică, tehnică, etc. a fiecărui bun în parte.

În aspectele de fapt și de drept descrise și constatate, instanța de apel urmează să determine concret cota-parte a fiecărui coproprietar din bunurile proprietate comună pe cote-părți, care este modalitatea de partajare, poziția și interesul fiecărui coproprietar, mărimea sulței, în caz de acordare etc. și, în dependență de cele constatate de adoptat o hotărîre întemeiată în corespundere cu prevederile normelor legale.

În continuare, Colegiul lărgit apreciază critic constatările instanței de apel inserate în decizia contestată cu recurs, care a remarcat că instanța de fond just ar fi stabilit modul de partaj al bunurilor imobile construcții, aflate în proprietate comună în devălmășie amplasate pe str. Xxxx, din mun. Chișinău, dat fiind faptul

că partajarea dispusă a fost întemeiată pe planurile geometrice din concluziile specialistului „Geocadgrup” SRL din 13 septembrie 2012, concluzii, care, au fost formulate și prezentate instanței de fond contrar legii.

Aici, sînt relevante constatările fără echivoc a Curții Supreme de Justiție în decizia din 24 iulie 2013 privind faptul neîntrunirii calității de expert a „Geocadgrup” SRL, în general, cât și a lui Perceamlî Valerii, în special, la caz fiind incidentă circumstanța prevăzută la art. 117 alin. (3) din Codul de procedură civilă potrivit căruia, probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii.

În această ordine de idei, la caz, intervine sancțiunea procedurală prevăzută la art. 117 alin. (3) din Codul de procedură civilă și, implicit, lipsește de efecte juridice constatările și propunerile formulate de inginerul cadastral al „Geocadgrup” SRL, acestea neavînd putere de probațiune și nu puteau fi puse la baza deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Din conținutul cererii de apel înaintate la 10 decembrie 2012 de către Lutîca Alla se atestă că aceasta a formulat obiecții doar în privința modalității de partajare a porțiunii de teren din str. Xxxx. Însă, motivele și omisiunile determinate mai sus în privința concluziilor specialistului SRL „Geocadgrup” care au stat la baza emiterii hotărârii instanței de fond, inclusiv în partea delimitării terenului, impuneau necesitatea reexaminării cauzei.

Prin încheierea din 10 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis integral demersul reprezentantului apelantei Lutîca Alla, Trestianu Dorin și s-a ordonat efectuarea expertizei Centrului Național de Expertize Judiciare de pe lîngă Ministerul Justiției al Republicii Moldova (f.d.247-250, vol. I).

Potrivit concluziilor raportului de expertiză nr. 529 din 18 aprilie 2016, seria BB nr.012392 (f.d.61-69, vol. II), amplasarea construcțiilor în teren, felul cum sunt deținute, normele în vigoare la acel moment, nu permiteau partajarea lotului conform cotelor părți ideală deținute de fiecare coproprietar. La fel, a prezentat varianta optimă de împărțire a sectorului de teren amplasat în xxxx, cu numărul cadastral xxxx. Totodată, s-a indicat în conținutul raportului de expertiză că, examinarea vizuală la fața locului a obiectelor supuse investigațiilor vizuale a avut loc la data de 14 august 2015.

Materialele cauzei atestă că anterior părțile s-au mai aflat în litigiu, iar prin hotărârea din 31 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Lutîca Alla, Lutîca Grigori și Galacichin Valeriu împotriva Svetlanei Belousova și Primăriei mun. Chișinău cu privire la demolarea construcției și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a obligat Svetlana Belousova să demoleze construcția - casa de locuit nr. cadastral xxxx situată în xxxx, în dimensiunile în care a fost mărită, reamenajată și construită terasa lit. b) în lipsa autorizației de construire.

S-a obligat Svetlana Belousova să demoleze gardul edificat pe terenul nr. cadastral xxxx situat în xxxx, care desparte construcția cadastral xxxx de construcția nr. cadastral xxxx situate în xxxx.

S-a încasat de la Svetlana Belousova în beneficiul Allei Lutîca, Grigore Lutîca și Valeriu Galocichin suma de 105 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.105, vol. II).

Prin decizia din 21 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin

decizia din 22 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis apelul declarat de Svetlana Belousova, s-a casat hotărârea din 31 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea dispunerii demolării construcției casa de locuit cu nr. cadastral xxxx situată în mun. Chișinău, din str. Xxxx, în dimensiunile în care a fost mărită, reamenajată și construită terasa lit. b) în lipsa autorizației de construire și în această parte a fost emisă o hotărâre nouă prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Alla Lutîca, Grigore Lutîca și Valeriu Galocichin împotriva Svetlanei Belousova și Primăriei mun. Chișinău cu privire la demolarea construcției casa de locuit nr. cadastral xxxx situată în xxxx, în dimensiunile în care a fost mărită, reamenajată și construită terasa lit. b) în lipsa autorizației de construire.

În rest, hotărârea din 31 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a menținut fără modificări.

S-a încasat din contul Allei Lutîca, Grigore Lutîca și Valeriu Galocichin în beneficiul Svetlanei Belousova, taxa de stat achitată la depunerea apelului în sumă de 150 lei.

Corespunzător, Colegiul lărgit constată că în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, menținută prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-1013/20 din 01 octombrie 2020, fiind intentată procedura de executare a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru prin care s-a dispus obligarea Svetlanei Belousova să demoleze gardul edificat de pe terenul nr. cadastral xxxx situat în xxxx, care desparte construcția cu nr. cadastral xxxx de construcția cu nr. cadastral xxxx situat în xxxx.

Prin încheierea executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie nr. 056-784r/2020 din 12 noiembrie 2020 privind numirea executării silite, a fost numită executarea silită a documentului executoriu pentru data de 03 decembrie 2020 (f.d.236-237, vol. II).

Corespunzător, se atestă că circumstanțele de fapt au suferit modificări în măsură să determine imposibilitatea adoptării unei decizii în ordine de apel reieșind din cerințele formulate de reclamantă atât în cererea de chemare în judecată, cât și în obiecțiile formulate în cererea de apel. Concluzia reflectată supra este fundamentată și pe declarații expertului judiciar, Prepeliță Tatiana, care fiind audiată la 14 iunie 2017 în instanța de apel, a declarat că raportul de expertiză judiciară prezentat a fost întocmit în baza examinării din 14 august 2015, iar în cazul în care vor fi efectuate demolări sau schimbări ale situației pe teren, variantele de partajare urmează a fi reexamineate suplimentar (f.d. 115, vol. II).

Pe cale de consecință, Colegiul lărgit constată că la caz a fost admisă limitarea la reținerea unor probe dobândite cu derogări de la normele procedurale incidente, fără a determina în același timp dacă obiectul examinării a suferit modificări și complementar fără a se expune în privința modificărilor.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. În cazul în care

motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

Astfel, Colegiul lărgit notează că instanței de judecată îi revine cu o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Or, reieșind din acestea, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Conjunctura descrisă supra profilează faptul că, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, limitându-se doar la temeinicia acțiunii reieșind din raportul de expertiză anexat la dosar și drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente cauzei, care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

Referitor la argumentul recurentului privind scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol în temeiul art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă, pe motiv că cererea de chemare în judecată depusă la 07 august 2012 de reclamanta Belousova Svetlana este semnată doar de avocatul Goțonoga Sergiu, însă în mandatul avocatului Goțonoga Sergiu din 06 august 2012, pe verso la rubrica semnătura clientului, lipsește semnătura, Colegiul punctează că, scoaterea cererii de pe rol este efectul procesual care se produce dacă instanța constată unul din temeiurile prevăzute limitativ de lege – nerespectarea condițiilor de intentare a procesului, depistate după acceptarea cererii de chemare în judecată.

Deși, legislatorul împuternicește instanța de recurs de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art. 445 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile prevăzute la art. 267 din Codul de procedură civilă, instanța în fiecare caz în parte urmează a verifica aplicabilitatea acestor temeiuri, evitând un formalism excesiv, care poate avea drept consecință îngrădirea accesului liber la justiție.

Colegiul notează că, având în vedere termenele de înaintare a unor astfel de cereri precum, în eventualitate, o astfel de cerere de chemare în judecată ar putea fi respinsă din motivul tardivității.

Drept urmare, pornind de la reglementările naționale și internaționale la acest capitol, soluția de scoatere a cererii de pe rol a cererii de chemare în judecată poate avea drept consecință o posibilă îngrădire a accesului liber la justiție.

Colegiul lărgit notează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa reiterează dreptul fiecăruia de a formula orice pretenție cu privire la „drepturile și obligațiile [sale] civile” în fața unei judecătorei sau a unui tribunal. În acest fel, art. 6 § 1 ia forma „dreptului la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor pe probleme de natură civilă, constituie un

aspect (Golder împotriva Regatului Unit, 21 februarie 1975, pct.36). „Dreptul la o instanță” și dreptul de acces nu sunt absolute. Ele pot face obiectul unor limitări, însă acestea nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul conferit individului într-un mod sau într-o măsură în care însăși esența dreptului respectiv să fie afectată (De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței, 16 decembrie 1992, pct. 28 și Stanev împotriva Bulgariei (MC), nr. 36760/06, pct.229, CEDO 2012).

Într-o altă ordine de idei, Colegiul lărgit menționează că în temeiul art. 442 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs. Totuși, această obligație, impusă instanțelor naționale de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, nu presupune existența unui răspuns detaliat la fiecare argument (cauza Van de Hurk vs Olanda).

Având în vedere circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că decizia instanței de apel este neîntemeiată, motiv pentru care admite recursul declarat de Alla Lutîca, reprezentată de avocatul Oleg Gorobica, de a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

Totodată, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să respecte exigențele stabilite la art. art. 239-241 din Codul de procedură civilă, să țină cont probele administrate pe dosar, circumstanțele specifice de fapt și în dependență de situația stabilită, în coroborare cu normele de drept material care reglementează raportul juridic concret, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Alla Lutîca, reprezentată de avocatul Oleg Gorobica.

Se casează integral decizia din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Svetlana Belousova împotriva lui Valeriu Galocichin (succesor Anna Galocichin), Alla Lutîca, intervenienți accesorii Nadejda Galocichina, Primăria municipiului Chișinău privind partajarea averii comune în devălmășie, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan

Mariana Pitic

Victor Burduh